

2019 m. liepos 29 d.*

Byloje C-476/17

dėl 2017 m. birželio 1 d. *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. rugpjūčio 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Pelham GmbH,

Moses Pelham,

Martin Haas

prieš

Ralf Hütter,

Florian Schnedider-Esleben

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, kolegijos pirmininkai A. Aradjiev, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen ir C. Lycourgos, teisėjai E. Juhász, M. Ilešič (pranešėjas), L. Bay Larsen ir S. Rodin,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė R. Šerėš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. liepos 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Pelham GmbH* ir M. Pelham ir M. Haas, atstovaujamų advokato A. Walter,

* Proceso kalba: vokiečių.

- R. Hütter ir F. Schneider-Esleben, atstovaujamų advokatų U. Hundt-Neumann ir H. Lindhorst,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze, M. Hellmann ir J. Techert,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, D. Segoin ir E. Armoët,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos Z. Lavery ir D. Robertson, padedamų baristerio N. Saunders,
- Europos Komisijos, atstovaujamos T. Scharf ir J. Samnadda,

susipažinęs su 2018 m. gruodžio 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230, klaidų ištaisymas OL L 314, 2008, p. 16) 2 straipsnio c punkto ir 5 straipsnio 3 dalies d punkto, taip pat dėl 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/115/EB dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje (OL L 376, 2006, p. 28) 9 straipsnio 1 dalies b punkto ir 10 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Pelham* (toliau – bendrovė *Pelham*), M. Pelham ir M. Haas (toliau kartu – *Pelham*) ginčą su R. Hütter ir F. Schneider-Esleben (toliau – R. Hütter ir kt.) dėl to, kad M. Pelham ir M. Haas sukurtos ir bendrovės *Pelham* išleistos dainos „Nur mir“ įrašė buvo panaudota apytiksliai dviejų sekundžių trukmės ritmo seka, paimta iš muzikos grupės *Kraftwerk*, kurios nariai yra R. Hütter ir kt., fonogramos.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 1971 m. spalio 29 d. Ženevoje pasirašytos Konvencijos dėl fonogramų gamintojų apsaugos nuo neteisėto jų fonogramų atgaminimo (toliau – Ženevos konvencija) 1 straipsnyje nustatyta:

„Šioje Konvencijoje:

- a) „fonograma“ yra bet koks išimtinai garsinis atlikimo ar kitų garsų įrašas;
- b) „fonogramos gamintojas“ – fizinis ar juridinis asmuo, pirmasis įrašęs atlikimo ar kitus garsus;
- c) „kopija“ – produktas, gautas tiesiogiai ar netiesiogiai perrašius fonogramos garsus ir apimantis visus toje fonogramoje įrašytus garsus ar esminę jų dalį;
- d) „viešas platinimas“ – bet koks veiksmas, kuriuo fonogramos kopijos yra tiesiogiai ar netiesiogiai pateikiamos visuomenei ar kokiai nors jos daliai.“

4 Šios konvencijos 2 straipsnyje nustatyta:

„Kiekviena Sutarties šalis turi apsaugoti fonogramų gamintojus, kurie yra kitų Sutarties šalių piliečiai, kad be gamintojo leidimo nebūtų daromos fonogramos kopijos, kad tokios kopijos nebūtų importuojamos (kai toks kopijavimas ir importavimas vykdomas viešo platinimo tikslu) ir viešai platinamos.“

Sąjungos teisė

Direktyva 2001/29

5 Direktyvos 2001/29 3, 4, 6, 7, 9, 10, 31 ir 32 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(3) Siūlomas derinimas padės įgyvendinti keturias vidaus rinkos laisves ir yra susijęs su pagrindinių teisės [principų], ypač nuosavybės teisės, įskaitant intelektinę nuosavybę, saviraiškos laisvės ir visuomenės intereso principų, laikymusi.

(4) Suderinta teisinė autorių teisių ir gretutinių teisių sistema, padidindama teisinį aiškumą [saugumą] ir nustatydamą aukštą intelektinės nuosavybės apsaugos lygį, skatins esmines investicijas į kūrybingumą ir novatoriškumą, įskaitant tinklų infrastruktūrą, ir savo ruožtu padės Europos pramonės augimui ir padidėjusiam konkurencingumui tiek turinio rengimo, tiek informacinės technologijos srityje, ir apskritai įvairiose pramonės ir kultūros srityse. Tai užtikrins užimtumą ir skatins kurti naujas darbo vietas.

<...>

(6) Nederinamas Bendrijos lygmeniu, nacionalinių teisės aktų kūrimas, kuris jau pradėtas daugelyje valstybių narių siekiant reaguoti į technologijų iššūkius, leistų atsirasti pastebimiems apsaugos skirtumams ir kartu intelektinę nuosavybę apimančių ar ją grindžiamų paslaugų ir produktų laisvo judėjimo apribojimams, dėl kurių suirtų vidaus rinka ir teisės aktų darna. Tokių teisės aktų skirtumų ir neaiškumų poveikis taptų dar didesnis toliau kuriant informacinę visuomenę, kurioje jau dabar labai padidėjo neapribotas tarpvalstybinis intelektinės nuosavybės naudojimas. Ši tendencija išliks ir turėtų vis labiau įsitvirtinti. Pastebimi teisinės apsaugos skirtumai ir neaiškumai gali trukdyti naujų produktų ir paslaugų, susijusių su autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis, masto ekonomijai.

(7) Bendrijos autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos teisinė sistema dėl to taip pat turi būti pakeista ir papildyta tiek, kiek tai yra būtina vidaus rinkai sklandžiai veikti. Tuo tikslu tos nacionalinės autorių teisių ir gretutinių teisių nuostatos, kurios valstybėse narėse pastebim[ai] skiriasi arba kelia teisinį neaiškumą, trukdantį vidaus rinkai sklandžiai veikti ir informacinei visuomenei Europoje tinkamai plėtotis, turėtų būti suderintos, turėtų būti vengiama prieštaringo valstybių narių reagavimo į technologijos naujoves paliekant tik vidaus rinkos veikimui neigiamo poveikio neturinčius skirtumus.

<...>

(9) Kiekvienas autorių teisių ir gretutinių teisių derinimas turi būti grindžiamas aukšto lygio apsauga, nes tokios teisės yra labai svarbios intelektinei kūrybai. Jų apsauga padeda užtikrinti kūrybingumo palaikymą ir plėtojimą autorių, atlikėjų, prodiuserių, vartotojų, kultūros, pramonės ir apskritai visuomenės labui. <...>

(10) Kad autoriai ar atlikėjai galėtų tęsti savo kūrybinį ir meninį darbą, už savo darbo naudojimą jie turi gauti teisingą atlyginimą; jį turi gauti ir prodiuseriai, kad galėtų finansuoti šį darbą. Investicijos, kurių reikia tokiems produktams, kaip fonogramos, filmai ar daugialypės terpės kūriniai sukurti ir užsakomosioms paslaugoms („on-demand“) tiekti, yra didelės. Tinkama teisinė intelektinės nuosavybės teisių apsauga yra būtina, kad būtų galima garantuoti galimybes gauti tokį atlyginimą ir patenkinamą investicijų grąžą.

<...>

(31) Turi būti išlaikyta derama pusiausvyra tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų teisių ir interesų, taip pat tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų ir saugomų objektų naudotojų. Valstybių narių nustatytos ir šiuo metu egzistuojančios išimtys ir teisių apribojimai turi būti iš naujo įvertinti atsižvelgiant į naują elektroninę terpę. <...> Siekiant užtikrinti deramą vidaus rinkos veikimą, tokios išimtys ir apribojimai turėtų būti darniau apibrėžti. Jų derinimo laipsnis turėtų būti grindžiamas jų poveikiu sklandžiam vidaus rinkos veikimui.

(32) Ši direktyva nustato išsamų atgaminimo teisės ir viešo paskelbimo teisės išimčių ir apribojimų sąrašą. Kai kurios išimtys arba apribojimai prireikus taikomi tik atgaminimo teisei. Šiame sąraše deramai atsižvelgiama į skirtingas valstybių narių teisės tradicijas ir kartu siekiama užtikrinti veikiančią vidaus rinką. Valstybės narės turėtų laikytis nuoseklaus šių išimčių ir apribojimų taikymo, kuris bus įvertintas ateityje apžvelgiant įstatymų įgyvendinimą.“

6 Direktyvos 2001/29 2 straipsnyje „Atgaminimo teisė“ nustatyta:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

<...>

c) fonogramų gamintojams – savo fonogramas;

<...>“

7 Šios direktyvos 5 straipsnyje numatyta, kad išimtys ir apribojimai susiję su 2–4 straipsniuose nurodytomis teisėmis. Šio straipsnio 3 ir 5 dalyse nustatyta:

„3. Valstybės narės 2 ir 3 straipsniuose nustatytoms teisėms gali nustatyti išimtis arba apribojimus šiais atvejais, kai:

<...>

d) cituojama, pavyzdžiui, kritikos ar apžvalgos tikslais, jeigu šios citatos susijusios su kūriniu ar kitu objektu, kuris jau yra teisėtai padarytas viešai prieinam[as], ir jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą [ir pavardę], išskyrus atvejus, kai to padaryti neįmanoma, ir jeigu toks naudojimas atitinka sąžiningumo praktiką ir yra tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui;

<...>

5. Šio straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse nustatytos išimtys ir apribojimai taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastiniam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų teisių turėtojų interesų.“

Direktyva 2006/115

- 8 Direktyvos 2006/115 2, 5 ir 7 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(2) Autorių kūrinių nuoma ir panauda bei gretutinių teisių objektų apsauga tampa vis svarbesnė visų pirma autoriams, atlikėjams ir fonogramų bei filmų gamintojams. Piratavimas kelia vis didesnę grėsmę.

<...>

(5) Kūrybinė bei meninė autorių ir atlikėjų veikla reikalauja atitinkamų pajamų, kaip pagrindo tolimesnei kūrybinei ir meninei veiklai, o investicijos, kurios visų pirma reikalingos fonogramų ir filmų kūrimui, yra itin didelės ir susijusios su rizika. Tokių pajamų užtikrinimo ir investicijų atsipirkimo galimybė gali būti efektyviai garantuota tik užtikrinant pakankamą atitinkamų teisių turėtojų teisinę apsaugą.

<...>

(7) Valstybių narių teisės aktai turėtų būti suderinti taip, kad neprieštarautų tarptautinėms konvencijoms, kuriomis pagrįsta didžioji dalis autorių teisių ir gretutinių teisių reglamentuojančių valstybių narių teisės aktų.“

- 9 Šios direktyvos 1 straipsnio „Derinimo objektas“ 1 dalyje nurodyta:

„Vykdamos šio skyriaus nuostatas, valstybės narės suteikia 6 straipsnyje numatytą teisę leisti arba uždrausti nuomoti ir teikti panaudai autorių kūrinių originalus ir kopijas bei kitus objektus, kurie nurodyti 3 straipsnio 1 dalyje.“

- 10 Tos pačios direktyvos 9 straipsnio „Platinimo teisė“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės išimtinę teisę parduoti arba kitu būdu viešai pateikti a–d punktuose nurodytus objektus ir jų kopijas, toliau tekste vadinamą platinimo teise, suteikia:

<...>

b) fonogramų gamintojams – savo fonogramoms;

<...>“

- 11 Direktyvos 2006/115 10 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa suformuluota taip:

„<...> Nepriklausomai nuo 1 dalies reikalavimų, valstybės narės gali numatyti vienodus apribojimus tiek atlikėjų, fonogramų gamintojų, transliuojančių organizacijų ir pirmųjų filmų įrašų gamintojų apsaugai, tiek ir autorių teisių į literatūros bei meno kūrinius apsaugai.“

Vokietijos teisė

- 12 1965 m. rugsėjo 9 d. *Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz* (Autorių ir gretutinių teisių apsaugos įstatymas) (*BGBI.* 1965 I, p. 1273, toliau – *UrhG*) 24 straipsnyje nustatyta:

„1. Savarankiškas kūrinys, sukurtas laisvai naudojant kito subjekto kūrinių, gali būti skelbiamas ir naudojamas be panaudoto kūrinio autoriaus sutikimo.

2. 1 dalis netaikoma muzikinio kūrinio naudojimui, kai melodija iš kūrinio paimama taip, kad ją galima atpažinti, siekiant ją panaudoti kaip pagrindą naujame kūrinyje.“

- 13 *UrhG* 85 straipsnio 1 dalies, kuria į nacionalinę teisę perkeliamas Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas ir Direktyvos 2006/115 9 straipsnis, pirmajame sakinyje teigiama, kad fonogramų gamintojas turi išimtinę teisę atgaminti ir platinti fonogramą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 14 R. Hütter ir kt. yra muzikos grupės *Kraftwerk* nariai. 1977 m. jie paskelbė fonogramą, kurioje buvo daina „Metall auf Metall“.
- 15 M. Pelham ir M. Haas yra dainos „Nur mir“, kurią 1997 m. išleistose fonogramose įrašė bendrovė *Pelham*, kompozitoriai.
- 16 R. Hütter ir kt. teigia, kad *Pelham* elektroniniu būdu iš dainos „Metall auf Metall“ nukopijavo apytiksliai dvi sekundes ritmo sekos garsinį fragmentą (*sample*) ir nenutrūkstamai pakartodami panaudojo jį dainoje „Nur mir“, nors buvo įmanoma jiems patiems sugroti minėtą ritmo seką.
- 17 R. Hütter ir kt. iš principo tvirtina, kad *Pelham* pažeidė R. Hütter ir kt. kaip fonogramų gamintojų gretutines autorių teises. Be to, R. Hütter ir kt. teigia, kad buvo pažeista intelektinės nuosavybės teisė, kurią jie turi kaip atlikėjai, ir R. Hütter autorių teisės į muzikinį kūrinį. Be to, R. Hütter ir kt. tvirtina, kad *Pelham* pažeidė teisės aktus konkurencijos srityje.
- 18 R. Hütter ir kt. pateikė ieškinį *Landgericht Hamburg* (Hamburgo apygardos teismas, Vokietija); jie reikalavo nutraukti neteisėtus veiksmus, atlyginti žalą, suteikti informaciją ir pateikti fonogramas sunaikinimo tikslais.
- 19 Minėtas teismas ieškinį patenkino, o *Pelham* pateiktą apeliacinį skundą *Oberlandesgericht Hamburg* (Hamburgo aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) atmetė. *Pelham* pateikus kasacinį skundą *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija), *Oberlandesgericht Hamburg* (Hamburgo aukštesnysis apygardos teismas) priimtas sprendimas buvo panaikintas, o byla grąžinta pastarajam teismui nagrinėti iš naujo. Tas teismas dar kartą atmetė *Pelham* apeliacinį skundą. 2012 m. gruodžio 13 d. sprendimu *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) atmetė *Pelham* pateiktą naują kasacinį skundą. *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas, Vokietija) panaikino pastarąjį sprendimą, o bylą grąžino nagrinėti iš naujo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad kasacinio proceso sėkmė priklauso nuo Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkto ir 5 straipsnio 3 dalies d punkto, taip pat Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punkto ir 10 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.
- 21 Pirma, reikia nustatyti, ar *Pelham*, panaudoję R. Hütter ir kt. garso įrašą savo fonogramos gamyboje, pažeidė R. Hütter ir kt. išskirtines teises atgaminti ir platinti fonogramą, kurioje yra daina „Metall auf Metall“, kaip numatyta *UrhG* 85 straipsnio 1 dalyje, kuria į nacionalinę teisę perkelti Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas ir Direktyvos 2006/115 9 straipsnis. Visų pirma svarbu nustatyti, ar toks pažeidimas gali būti konstatuotas, jei, kaip šiuo atveju, iš fonogramos paimama dviejų sekundžių trukmės ritmo seka, paskui šis fragmentas perkeliamas į kitą fonogramą, ir ar pastaroji fonograma yra kitos fonogramos kopija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktą.

- 22 Antra, tuo atveju, jei būtų konstatuotas toks fonogramų gamintojo teisių pažeidimas, kiltų klausimas, ar *Pelham* gali pasinaudoti „laisvo naudojimo teise“, numatyta *UrhG* 24 straipsnio 1 dalyje ir pagal analogiją taikoma fonogramų gamintojo teisėms, pagal kurią savarankiškas kūrinys, sukurtas laisvai naudojant kito subjekto kūrinį, gali būti skelbiamas ir naudojamas be panaudoto kūrinio autoriaus sutikimo. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad tokiai nuostatai nėra aiškaus atitikmens Sąjungos teisėje, todėl abejojama, ar minėta nuostata atitinka Sąjungos teisę, atsižvelgiant į tai, kad ta nuostata apribojama fonogramų gamintojo išimtinė teisė atgaminti ir platinti savo fonogramą.
- 23 Trečia, Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkte numatytos atgaminimo teisės ir Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punkte numatytos platinimo teisės išimtys ir apribojimai, kurie nurodyti nacionalinėje teisėje, grindžiami Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalimi ir Direktyvos 2006/115 10 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl šių nuostatų aiškinimo tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje.
- 24 Ketvirta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad atitinkamos Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos atsižvelgiant į pagrindines teises, garantuojamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija). Šiuo aspektu jis kelia klausimą, ar valstybės narės turi diskreciją, kai perkelia Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktą ir 5 straipsnio 2 ir 3 dalis, taip pat Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktą ir 10 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą. Iš tiesų prašymą priimt prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas) jurisprudenciją nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Europos Sąjungos direktyva, iš esmės turi būti vertinamos vadovaujantis ne 1949 m. gegužės 23 d. *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinės Respublikos Pagrindinis įstatymas) (*BGBL.* 1949 I, p. 1) įtvirtintomis pagrindinėmis teisėmis, o atsižvelgiant į Sąjungos teisės garantuotas pagrindines teises, jeigu ši direktyva nepalieka valstybėms narėms jokios diskrecijos ją įgyvendinti. Be to, tas teismas abejoja dėl minėtų pagrindinių teisių aiškinimo tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje.
- 25 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktą pažeidžiama fonogramų gamintojo išimtinė teisė atgaminti savo fonogramą, kai iš jo fonogramos paimami mažiausi fragmentai ir perkeliama į kitą fonogramą?
 2. Ar fonograma, kurioje yra iš kitos fonogramos perkelti mažiausi fragmentai, yra kitos fonogramos kopija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktą?
 3. Ar valstybės narės gali priimti nuostatą, iš kurios – kaip ir iš *UrhG* <...> 24 straipsnio 1 dalies nuostatos – aišku, jog fonogramų gamintojo išimtinės teisės atgaminti (Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas) ir platinti (Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktas) jo fonogramą apsaugos sritis iš esmės apribojama taip, kad savarankiškas kūrinys, sukurtas laisvai naudojant jo fonogramą, gali būti naudojamas be jo sutikimo?
 4. Ar galima teigti, kad kūrinys ar kitas saugomas objektas naudojamas citavimo tikslais, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą, jei neįmanoma atpažinti, kad yra naudojamas svetimas kūrinys ar kitas svetimas saugomas objektas?

5. Ar Europos Sąjungos teisės nuostatomis dėl fonogramų gamintojo atgaminimo ir platinimo teisių (Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas ir Direktyvos 2006/115/EB 9 straipsnio 1 dalies b punktas) ir dėl šių teisių išimčių ar jų apribojimų (Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalys ir Direktyvos 2006/115 10 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa) paliekama diskrecija perkeltant jas į nacionalinę teisę?
6. Kaip reikia atsižvelgti į [Chartijoje įtvirtintas] pagrindines teises apibrėžiant fonogramų gamintojo išimtinės teisės atgaminti (Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas) ir platinti (Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktas) jo fonogramą apsaugos lygį ir šių teisių išimčių ar jų apribojimų (Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalys ir Direktyvos 2006/115 10 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa) taikymo apimtį?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir šeštojo klausimų

- 26 Pirmuoju ir šeštuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas, atsižvelgiant į Chartiją, turi būti aiškinamas taip, kad fonogramų gamintojui suteikta išimtinė teisė leisti ar uždrausti atgaminti savo fonogramą reiškia, jog jis gali neleisti trečiajai šaliai paimti jo fonogramos garsinio fragmento, net ir labai trumpo, siekiant įtraukti šį fragmentą į kitą fonogramą.
- 27 Pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktą valstybės narės fonogramų gamintojams nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti „tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti“ savo fonogramą „visą arba iš dalies“.
- 28 Direktyvoje 2001/29 nėra apibrėžta, ką reiškia „atgaminti <...> visą“ fonogramą „arba iš dalies“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Šios sąvokos reikšmė ir apimtis, remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, turi būti nustatytos pagal įprastą jos reikšmę bendrinėje kalboje, atsižvelgiant į kontekstą, kuriam esant ji vartojama, ir teisės aktų, kuriuose ji įtvirtinta, tikslus (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Deckmyn ir Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, 19 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 29 Iš Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkto formuluotės, nurodytos šio sprendimo 27 punkte, matyti, kad, kai naudotojas atgamina fonogramos garsinį fragmentą, net ir labai trumpą, iš esmės turi būti laikoma, jog tai yra šios fonogramos atgaminimas „iš dalies“, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, todėl toks atgaminimas patenka į tokios fonogramos gamintojui suteiktų išimtinių teisių apimtį.
- 30 Toks pažodinis Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkto aiškinimas atitinka, pirma, bendrą šios direktyvos tikslą, kuris, kaip matyti iš jos 4, 9 ir 10 konstatuojamųjų dalių, yra nustatyti aukštą autorių ir gretutinių teisių apsaugos lygį, ir, antra, 10 konstatuojamojoje dalyje nustatytą konkretų su fonogramų gamintojo išimtinę teisę susijusį tikslą – apsaugoti fonogramos gamintojo investicijas. Iš tiesų, kaip nurodyta toje pačioje konstatuojamojoje dalyje, investicijos, kurių reikia tokiems produktams, kaip fonogramos, sukurti, yra didelės, todėl būtina užtikrinti, kad fonogramų gamintojai galėtų gauti patenkinamą investicijų grąžą.
- 31 Vis dėlto, kai naudotojas, įgyvendindamas menų laisvę, paima iš fonogramos muzikinį fragmentą, kad galėtų jį naudoti naujame kūrinyje pakeista ir neatpažįstama forma, turi būti laikoma, kad toks naudojimas nėra „atgaminimas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktą.

- 32 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2001/29 3 ir 31 konstatuojamųjų dalių, šia direktyva atliktu suderinimu siekiama išlaikyti, visų pirma elektroninėje aplinkoje, deramą pusiausvyrą tarp, pirma, autorių ir gretutinių teisių turėtojų intereso apsaugoti savo intelektualinę nuosavybę, užtikrintą Chartijos 17 straipsnio 2 dalyje, ir, antra, saugomų objektų naudotojų interesų bei pagrindinių teisių apsaugos ir visuomenės interesų apsaugos (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, 41 punktą).
- 33 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nei iš Chartijos 17 straipsnio 2 dalies, nei iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos visiškai nematyti, kad šioje nuostatoje įtvirtinta intelektinės nuosavybės teisė būtų neliečiama, todėl jai turėtų būti taikoma absoliuti apsauga (2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Scarlet Extended*, C-70/10, EU:C:2011:771, 43 punktas; 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo *SABAM*, C-360/10, EU:C:2012:85, 41 punktas ir 2014 m. kovo 27 d. Sprendimo *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, 61 punktas).
- 34 Iš tiesų šią teisę reikia palyginti su kitomis pagrindinėmis teisėmis, įskaitant Chartijos 13 straipsnyje garantuotą menų laisvę, kuri, kiek apima saviraiškos laisvę, saugomą pagal Chartijos 11 straipsnį ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnio 1 dalį, suteikia galimybę dalyvauti viešuose visų rūšių kultūrinės, politinės ir socialinės informacijos bei idėjų mainuose (šiuo klausimu žr. 1988 m. gegužės 24 d. EŽTT sprendimo *Müller ir kt. prieš Šveicariją*, CE:ECHR:1988:0524JUD001073784, 27 punktą; 1999 m. liepos 8 d. EŽTT sprendimo *Karataş prieš Turkiją*, CE:ECHR:1999:0708JUD002316894, 49 punktą).
- 35 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad „garsinių fragmentų ėmimo“ (*sampling*) technika, kai naudotojas dažniausiai elektroninės įrangos priemonėmis paima fonogramos fragmentą ir jį panaudoja naujam kūrinii sukurti, yra meninės išraiškos forma, kuri patenka į Chartijos 13 straipsnyje garantuotą menų laisvę.
- 36 Naudojantis šia laisve garsinio fragmento (*sample*) naudotojui, kuriančiam naują kūrinį, gali tekti taip pakeisti iš fonogramos paimtą fragmentą, kad jis nebūtų atpažįstamas klausant minėtą kūrinį.
- 37 Vis dėlto aiškinimas, kad fragmentas, paimtas iš fonogramos ir panaudotas naujame kūrinio pakeista forma, kurios neįmanoma atpažinti klausantis, siekiant sukurti savarankišką meno kūrinį, yra šios fonogramos „atgaminimas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktą, ne tik prieštarautų įprastai šio žodžio reikšmei bendrinėje kalboje, kaip nurodyta šio sprendimo 28 punkte minėtoje jurisprudencijoje, bet ir pažeistų šio sprendimo 32 punkte nurodytą deramos pusiausvyros reikalavimą.
- 38 Visų pirma toks aiškinimas leistų fonogramų gamintojui prieštarauti tokiems atvejams, kai trečioji šalis, siekdama sukurti meno kūrinį, paima jo fonogramos garsinį fragmentą, nors ir labai trumpą, net jeigu toks paėmimas nepakenktų fonogramų gamintojo galimybei gauti patenkinamą investicijų grąžą.
- 39 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir šeštąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas, atsižvelgiant į Chartiją, turi būti aiškinamas taip, kad pagal šią nuostatą fonogramų gamintojui suteikta išimtinė teisė leisti ar uždrausti atgaminti savo fonogramą reiškia, jog fonogramų gamintojas gali neleisti trečiajai šaliai naudoti jo fonogramos garsinio fragmento, net ir labai trumpo, siekiant jį įtraukti į kitą fonogramą, išskyrus atvejus, kai šis garsinis fragmentas yra įtrauktas pakeista forma, kurios neįmanoma atpažinti klausantis.

Dėl antrojo klausimo

- 40 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktą reikia aiškinti taip, kad fonograma, kurioje yra iš kitos fonogramos perkeltų garsinių fragmentų, yra šios fonogramos „kopija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.
- 41 Pagal Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktą valstybės narės suteikia fonogramų gamintojams išimtinę teisę parduoti arba kitu būdu viešai pateikti jų fonogramas, įskaitant kopijas.
- 42 Nei Direktyvos 2006/115 9 straipsnyje, nei kurioje nors kitoje šios direktyvos nuostatoje nėra apibrėžta sąvoka „kopija“, kaip ji suprantama pagal tą straipsnį.
- 43 Taigi ši sąvoka turi būti aiškinama atsižvelgiant į atitinkamos nuostatos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą.
- 44 Reikia priminti, kad Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta išimtinė fonogramų gamintojo platinimo teise siekiama tam gamintojui – užtikrinant tinkamą teisinę jo intelektualios nuosavybės teisių apsaugą – suteikti galimybę susigrąžinti savo investicijas į fonogramų gamybą, kurios gali būti itin didelės ir susijusios su rizika, kaip nurodyta Direktyvos 2006/115 2 ir 5 konstatuojamosiose dalyse.
- 45 Šiuo klausimu iš 2 konstatuojamosios dalies matyti, kad šia direktyva fonogramų gamintojui suteikta apsauga visų pirma siekiama kovoti su piratavimu, tai yra, kaip nurodyta generalinio advokato išvados 45 punkte, su suklastotų fonogramų kopijų gamyba ir platinimu viešai. Tokių kopijų platinimas iš tiesų kelia ypač didelę grėsmę tokių fonogramų gamintojo interesams, nes dėl tokio platinimo gali labai sumažėti pajamos, kurias gamintojas gauna padaręs tas fonogramas prieinamas.
- 46 Kaip savo išvados 46 punkte nurodė generalinis advokatas, tik laikmena, kuri apima visus fonogramoje įrašytus garsus ar esminę jų dalį, pagal savo savybes yra skirta pakeisti teisėtoms fonogramos kopijoms, todėl ji gali būti šios fonogramos kopija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalį.
- 47 Vis dėlto tai nėra tas atvejis, kai laikmenoje, neapimančioje visų fonogramoje įrašytų garsų ar esminės jų dalies, panaudojami tik garsiniai fragmentai (prireikus pakeistos formos), kurie perkeliama iš tos fonogramos siekiant sukurti naują ir savarankišką kūrinį.
- 48 Tokį Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punkto aiškinimą, atsižvelgiant į jos tikslą, patvirtina teisės akto, kuriame ši nuostata įtvirtinta, kontekstas.
- 49 Šiuo klausimu, kaip nurodyta Direktyvos 2006/115 7 konstatuojamojoje dalyje, šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių teisės aktus laikantis tarptautinių konvencijų, kuriomis pagrįsta didžioji dalis autorių teisių ir gretutinių teisių reglamentuojančių valstybių narių teisės aktų.
- 50 Tarp šių konvencijų yra Ženevos konvencija, kurios vienas iš tikslų, remiantis preambule, yra reaguoti į didėjančią neteisėtą fonogramų atgaminimą ir jo daromą žalą gamintojų interesams.
- 51 Šios konvencijos 2 straipsnyje yra nuostata, panaši į Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktą, kurioje konkrečiai numatyta, jog fonogramų gamintojai turi būti apsaugoti nuo „kopijų“, pagamintų be gamintojų leidimo, gamybos ir viešo platinimo.
- 52 Vis dėlto pagal minėtos konvencijos 1 straipsnio c punktą tokia „kopija“ yra laikmena, gauta tiesiogiai ar netiesiogiai perrašius fonogramos garsus ir apimanti „visus“ toje fonogramoje įrašytus garsus „ar esminę jų dalį“.

- 53 Tiesa, Ženevos konvencijos nuostatos nėra sudėtinė Sąjungos teisės sistemos dalis, nes, pirma, Sąjunga nėra šios konvencijos šalis ir, antra, ji negali būti laikoma perėmusia savo valstybių narių įsipareigojimus vien todėl, kad ne visos valstybės narės yra šios konvencijos šalys (pagal analogiją žr. 2012 m. kovo 15 d. Sprendimo *SCF*, C-135/10, EU:C:2012:140, 41 punktą). Nepaisant to, vis dėlto ši konvencija yra viena iš šio sprendimo 49 punkte nurodytų tarptautinių konvencijų, todėl, kiek įmanoma, būtina Direktyvos 2006/115 nuostatas aiškinti atsižvelgiant į šią konvenciją (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, 35 punktą; 2011 m. spalio 4 d. Sprendimo *Football Association Premier League ir kt.*, C-403/08 ir C-429/08, EU:C:2011:631, 189 punktą ir 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Syed*, C-572/17, EU:C:2018:1033, 20 punktą).
- 54 Taigi konstatuotina, kad, kaip nurodyta generalinio advokato išvados 46 ir 47 punktuose, Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punkte įtvirtintą „kopijos“ sąvoką reikia aiškinti deramai atsižvelgiant į tą pačią sąvoką, įtvirtintą Ženevos konvencijos 1 straipsnio c punkte ir 2 straipsnyje.
- 55 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, jog fonograma, kurioje yra iš kitos fonogramos perkeltų garso fragmentų, nėra tos kitos fonogramos „kopija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, nes fonogramoje nėra įtraukti visi toje kitoje fonogramoje įrašyti garsai ar esminė jų dalis.

Dėl trečiojo klausimo

- 56 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, remiantis *UrthG*, kuris pagal analogiją taikomas fonogramų gamintojo teisei, 24 straipsnio 1 dalimi, savarankiškas kūrinys, sukurtas panaudojant kito subjekto kūrinį, gali būti naudojamas be panaudoto kūrinio autoriaus sutikimo. Jis teigia, kad tokia „laisvo naudojimo teisė“ savaime nėra nuo autorių teisių leidžianti nukrypti nuostata; veikiau ji reiškia autorių teisių apsaugos sričiai būdingą apribojimą, grindžiamą idėja, kad kultūros kūrimas yra neįmanomas nesiremiant kitų autorių atliktais ankstesniais darbais.
- 57 Tokiomis aplinkybėmis ir, kadangi iš atsakymo į antrąjį klausimą matyti, jog toks atgaminimas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nepatenka į Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo sritį, reikia laikyti, kad trečiuoju klausimu nacionalinis teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar valstybė narė nacionalinėje teisėje gali numatyti Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkte nustatytos fonogramų gamintojo teisės išimtis ar apribojimus, kurie skiriasi nuo nurodytųjų direktyvos 5 straipsnyje.
- 58 Kaip matyti iš 1997 m. gruodžio 10 d. pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (COM (97) 628 *final*) aiškinamojo memorandumo ir iš Direktyvos 2001/29 32 konstatuojamosios dalies, šios direktyvos 5 straipsnyje pateiktas išimčių ir apribojimų sąrašas yra baigtinis, ką ne kartą taip pat yra pabrėžęs Teisingumo Teismas (2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Soulier ir Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, 34 punktas ir 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, 16 punktas).
- 59 Šiuo klausimu šio sprendimo 32 punkte buvo priminta, kad minėta direktyva atliktu suderinimu siekiama išlaikyti, visų pirma elektroninėje aplinkoje, deramą pusiausvyrą tarp, pirma, autorių ir gretutinių teisių turėtojų intereso apsaugoti savo intelektinę nuosavybę, ir, antra, saugomų objektų naudotojų interesų ir pagrindinių teisių, taip pat visuomenės interesų apsaugos.
- 60 Mechanizmai, leidžiantys rasti deramą šių skirtingų teisių ir interesų pusiausvyrą, yra nustatyti pačioje Direktyvoje 2001/29, nes joje, be kita ko, numatyta, pirma, teisių turėtojų išimtinės teisės (2–4 straipsniai) ir, antra, šių teisių išimties ir apribojimai (5 straipsnis), kuriuos valstybės narės gali, t. y. turi, perkelti į nacionalinę teisę, tačiau šie mechanizmai turi būti įgyvendinami nacionalinėmis

šios direktyvos perkėlimo priemonėmis ir nacionalinėms institucijoms taikant šią direktyvą (šiuo klausimu žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimo *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, 66 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 61 Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas, paremtos valstybių narių bendromis konstitucinėmis tradicijomis ir gairėmis, nustatytomis tarptautiniuose dokumentuose žmogaus teisių apsaugos srityje, kuriuos priimant valstybės narės bendradarbiavo ar prie kurių prisijungė (šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 27 d. Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-540/03, EU:C:2006:429, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 62 Taip pat prie šio sprendimo 32 punkte minėtos deramos pusiausvyros prisideda Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 5 dalis, pagal kurią reikalaujama, kad šios direktyvos 5 straipsnio 1–4 dalyse nustatytos atgaminimo teisės išimtys ir apribojimai būtų taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų tokios teisės turėtojų interesų.
- 63 Šiomis aplinkybėmis, jeigu, nepaisant šio sprendimo 58 punkte minėto aiškaus Sąjungos teisės aktu leidėjo ketinimo, kiekvienai valstybei narei būtų leista nustatyti nuo Direktyvos 2001/29 2–4 straipsniuose nurodytų autoriaus išimtinių teisių nukrypti leidžiančias nuostatas, išskyrus šios direktyvos 5 straipsnyje išsamiai numatytas išimtis ir apribojimus, taptų neveiksmingas šia direktyva pradėtas autorių teisių ir gretutinių teisių suderinimo procesas ir būtų pakenkta šia direktyva siekiamam teisinio saugumo tikslui (2014 m. vasario 13 d. Sprendimo *Svensson ir kt.*, C-466/12, EU:C:2014:76, 34 ir 35 punktai). Iš tiesų iš tos pačios direktyvos 31 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad egzistuojantys išimčių ir tam tikrų teisių apribojimų skirtumai turi tiesioginį neigiamą poveikį autorių teisių ir gretutinių teisių vidaus rinkos veikimui, o Direktyvos 2001/29 5 straipsnyje pateikto išimčių ir apribojimų sąrašui siekiama užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą.
- 64 Be to, kaip matyti iš tos pačios direktyvos 32 konstatuojamosios dalies, valstybės narės šias išimtis ir apribojimus privalo taikyti nuosekliai. Tačiau nuoseklumo reikalavimas įgyvendinant šias išimtis ir apribojimus negalėtų būti užtikrintas, jei valstybės narės galėtų laisvai numatyti kitas nei Direktyvoje 2001/29 aiškiai numatytas išimtis ir apribojimus (šiuo klausimu žr. 2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, EU:C:2015:750, 38 ir 39 punktus); be to, Teisingumo Teismas jau yra pabrėžęs, kad jokioje Direktyvos 2001/29 nuostatoje nenumatyta galimybės valstybėms narėms išplėsti minėtų išimčių ar apribojimų taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2014 m. balandžio 10 d. Sprendimą *ACI Adam ir kt.*, C-435/12, EU:C:2014:254, 27 punktą).
- 65 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad valstybė narė nacionalinėje teisėje negali nustatyti Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkte numatytos fonogramų gamintojo teisės išimties ar apribojimo, išskyrus nurodytuosius šios direktyvos 5 straipsnyje.

Dėl ketvirtąjo klausimo

- 66 Ketvirtuoju klausimu, susijusiu su atveju, kai nustatoma, jog padarytas Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkte numatytos fonogramų gamintojo išimtinės teisės atgaminti pažeidimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar šios direktyvos 5 straipsnio 3 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad šioje nuostatoje minima sąvoka „citavimas“ apima situaciją, kai neįmanoma atpažinti su nagrinėjama citata susijusio kūrinio.
- 67 Pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą valstybės narės gali nustatyti išimtis arba apribojimus, susijusius su šios direktyvos 2 ir 3 straipsniuose nurodytomis išimtinėmis teisėmis atgaminti ir viešai skelbti, kai cituojama, pavyzdžiui, kritikos ar apžvalgos tikslais, jeigu šios citatos

susijusios su kūriniu ar kitu objektu, kuris jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamas, ir jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą, išskyrus atvejus, kai to padaryti neįmanoma, ir jeigu toks naudojimas atitinka sąžiningumo praktiką ir yra tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui.

- 68 Iš pradžių, remiantis generalinio advokato išvados 62 ir 63 punktais, reikėtų manyti, kad, atsižvelgiant į Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto formuluotę, kurioje kalbama apie „kūrin[į] ar kit[ą] objekt[ą]“, šioje nuostatoje numatyta išimtis ar apribojimas gali būti taikomi saugomo muzikos kūrinio naudojimui, jeigu laikomasi šioje nuostatoje nustatytų sąlygų.
- 69 Visų pirma dėl Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto taikymo reikalaujama, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 67 punkte, nagrinėjamas naudojimas būtų atliktas laikantis „sąžiningumo praktikos ir būtų tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui“, todėl nagrinėjamas naudojimas citavimo tikslais neturi viršyti to, kas būtina minėtu citavimu siekiamam tikslui pasiekti.
- 70 Direktyvoje 2001/29 nesant jokios žodžio „citavimas“ apibrėžties, šio žodžio reikšmė ir apimtis, remiantis šio sprendimo 28 punkte nurodyta suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, turi būti nustatytos pagal įprastą jo reikšmę bendrinėje kalboje, atsižvelgiant į kontekstą, kuriam esant jis vartojama, ir teisės aktų, kuriuose jis įtvirtintas, tikslus.
- 71 Kalbant apie žodžio „citavimas“ įprastą reikšmę bendrinėje kalboje, reikia pažymėti, kad pagrindiniai citavimo požymiai yra naudojimas – t. y. veiksmas, kai naudotojas, kuris nėra kūrinio arba, bendresne prasme, kūrinio ištraukos autorius, naudoja minėtą kūrinį ar jo ištrauką, siekdamas iliustruoti teiginį, ginti nuomonę arba net sudaryti sąlygas intelektinei konfrontacijai tarp šio kūrinio ir minėto naudotojo teiginių, todėl saugomo kūrinio naudotojas, kuris ketina remtis citavimo išimtimi, turi siekti sukurti tam tikrą sąveiką su cituojamu kūriniu, kaip savo išvados 64 punkte nurodė generalinis advokatas.
- 72 Visų pirma, kai naujo muzikos kūrinio kūrėjas naudoja iš fonogramos paimtą garsinį fragmentą (*sample*), kurį galima atpažinti klausantis naujojo kūrinio, šio garsinio fragmento naudojimas pagal bylos aplinkybes gali būti laikomas „citavimu“, nurodytu Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte, siejamame su Chartijos 13 straipsniu, jeigu minėtu naudojimu siekiama sukurti sąveiką su kūriniu, iš kurio paimtas garsinis fragmentas, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 71 punktą, ir jeigu tenkinamos 5 straipsnio 3 dalies d punkte nustatytos sąlygos.
- 73 Vis dėlto, kaip savo išvados 65 punkte nurodė generalinis advokatas, tokios sąveikos negali būti, kai neįmanoma nustatyti su nagrinėjama citata susijusio kūrinio.
- 74 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje minima sąvoka „citavimas“ neapima situacijos, kai neįmanoma atpažinti su nagrinėjama citata susijusio kūrinio.

Dėl penktojo klausimo

- 75 Iš pradžių reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 24 punkto, penktasis klausimas visų pirma susijęs su aplinkybėmis, kada dėl ginčo pagrindinėje byloje išsprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taiko Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktą, 5 straipsnio 3 dalies d punktą ir Direktyvos 2006/115 9 straipsnio 1 dalies b punktą bei 10 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą.
- 76 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar pagal šias Sąjungos teisės nuostatas valstybės narės turi diskreciją jas perkelti į nacionalinę teisę, nes, remiantis *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas) jurisprudencija, nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Sąjungos direktyva, iš esmės turi būti

įvertintos atsižvelgiant ne į Vokietijos Federacinės Respublikos Pagrindiniame įstatyme užtikrintas pagrindines teises, o tik į Sąjungos teisėje užtikrintas pagrindines teises, kai pagal tą direktyvą valstybėms narėms nepaliekama jokios diskrecijos ją įgyvendinti.

- 77 Atsižvelgiant į atsakymus į antrąjį ir ketvirtąjį klausimus, reikia konstatuoti, kad penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad ši nuostata yra visiškai suderinimo priemonė.
- 78 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad pagal Sąjungos teisės viršenybės principą, kuris yra esminis Sąjungos teisinės sistemos požymis, tai, kad valstybė narė remiasi nacionalinės teisės nuostatomis, net jeigu jos yra konstitucinės, negali paveikti Sąjungos teisės veikimo šios valstybės teritorijoje (2013 m. vasario 26 d. Sprendimas *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 59 punktas).
- 79 Reikia atkreipti dėmesį į tai: kadangi direktyvos perkėlimas į valstybių narių nacionalinę teisę bet kuriuo atveju priklauso nuo situacijos, nurodytos Chartijos 51 straipsnyje, pagal kurią valstybės narės įgyvendina Sąjungos teisę, Chartijoje numatytų pagrindinių teisių apsaugos lygis turi būti užtikrinamas tokio perkėlimo momentu, neatsižvelgiant į valstybių narių turimą diskreciją perkeliant direktyvą į nacionalinę teisę.
- 80 Taigi, kai nacionalinėmis nuostatomis ar priemonėmis, esant situacijai, kai valstybės narės veiksmai nevisiškai apibrėžiami Sąjungos teisėje, įgyvendinama ši teisė, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, nacionalinės valdžios institucijos ir teismai gali taikyti nacionalinius pagrindinių teisių apsaugos standartus, jei toks taikymas nepažeidžia Chartijoje numatyto apsaugos lygio, kaip tai aiškina Teisingumo Teismas, Sąjungos teisės viršenybės, vieningumo ir veiksmingumo (2013 m. vasario 26 d. Sprendimo *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 60 punktas ir 2013 m. vasario 26 d. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 29 punktas).
- 81 Taigi su Sąjungos teise suderinama tai, kad teismai ir nacionalinės institucijos nustato, jog toks taikymas priklauso nuo aplinkybės, kurią nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kad direktyvos nuostatomis „paliekama diskrecija perkeliant jas į nacionalinę teisę“, jeigu ši aplinkybė suprantama kaip susijusi su minėtų nuostatų atliekamo derinimo laipsniu, nes toks taikymas įmanomas tik tada, kai šiomis nuostatomis neatliekamas visiškas suderinimas.
- 82 Šiuo atveju pabrėžtina, kad Direktyva 2001/29 siekiama suderinti tik tam tikrus autorių teisių ir gretutinių teisių aspektus, ir daugumoje jos nuostatų taip pat atspindi Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo siekis suteikti valstybėms narėms tam tikrą diskreciją įgyvendinti šią direktyvą (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 5 d. Sprendimo *Copydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, 57 punktą).
- 83 Dėl Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkte nurodytos teisių turėtojų išimtinės teisės šio sprendimo 27 punkte buvo priminta, kad pagal minėtą nuostatą valstybės narės fonogramų gamintojams nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti „tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti“ savo fonogramas „vis[as] arba iš dalies“.
- 84 Taigi minėtoje nuostatoje aiškiai apibrėžta išimtinė teisė atgaminti kūrinių, kuria naudojasi fonogramų gamintojai Sąjungoje. Be to, ši nuostata nėra susieta su jokia sąlyga, o jos vykdymui ar veiksmingumui nebūtina priimti jokios kitos priemonės.
- 85 Iš to matyti, kad Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas yra priemonė, kuria visiškai suderinamas jame nurodytos teisės materialinis turinys (pagal analogiją dėl Europos Sąjungos prekių ženklo savininko išimtinės teisės žr. 2001 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Zino Davidoff ir Levi Strauss*, C-414/99–C-416/99, EU:C:2001:617, 39 punktą ir 2002 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Arsenal Football Club*, C-206/01, EU:C:2002:651, 43 punktą).

- 86 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas kaip priemonė, kuria visiškai suderinamas jame nurodytos teisės materialinis turinys.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 87 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 2 straipsnio c punktas, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, turi būti aiškinamas taip, kad pagal šią nuostatą fonogramų gamintojui suteikta išimtinė teisė leisti ar uždrausti atgaminti savo fonogramą reiškia, jog fonogramų gamintojas gali neleisti trečiajai šaliai naudoti jo fonogramos garsinio fragmento, net ir labai trumpo, siekiant jį įtraukti į kitą fonogramą, išskyrus atvejus, kai šis garsinis fragmentas yra įtrauktas pakeista forma, kurios neįmanoma atpažinti klausantis.
2. 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/115 dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje 9 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad fonograma, kurioje yra iš kitos fonogramos perkeltų garsinių fragmentų, nėra tos kitos fonogramos „kopija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, nes fonogramoje nėra įtraukti visi toje kitoje fonogramoje įrašyti garsai ar esminė jų dalis.
3. Valstybė narė nacionalinėje teisėje negali nustatyti Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punkte numatytos fonogramų gamintojo teisės išimties ar apribojimo, išskyrus nurodytuosius šios direktyvos 5 straipsnyje.
4. Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje minima sąvoka „citavimas“ neapima situacijos, kai neįmanoma atpažinti su nagrinėjama citata susijusio kūrinio.
5. Direktyvos 2001/29 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas kaip priemonė, kuria visiškai suderinamas jame nurodytos teisės materialinis turinys.

Parašai.